

Gastao Salsinha och 25 andra soldater benådade

Även Du undrar säkert över att Östtimors president José Ramos-Horta redan nu benådat rebelledaren Gastao Salsinha och 22 andra rebeller, alla tidigare soldater i Östtimors armé, F-FDTL. De 23 dömdes den 3 mars i år till långa fängelsestraff för att den 11 februari 2008 ha angripit presidenten och premiärminister Xanana Gusmão i två samordnade attacker. Ramos-Horta blev svårt skadad och vårdades en längre tid på sjukhus i Australien efter att Alfredo Reinado, den dåvarande ledaren för ex-soldaterna, och en annan ex-soldat, skjutits till döds, sedan rebellerna tagit sig in på Ramos-Hortas tomt.

Den 27 augusti vandrade de 23 brett leende ut genom huvudingången till Becora-fängelset i Dili efter benådningen den 20 augusti, 35-årsdagen av bildandet av Falintil, mostånds rörelsens väpnade gren.

Dessutom benådade presidenten tre soldater som dömts för att ha skjutit och dödat åtta poliser framför justititeministeriet under krisen 2006.

Presidents beslut att benåda Gastao Salsinha och hans grupp har ådragit sig en hel del kritik från civilsamhället och många vanliga människor. "Jag tycker inte att vårt land är grundat på lagar och rättvisa. För mig är rättsväsendet ett skämt och drabbas av inblandning huvudsakligen från presidenten. Man kan döda människor och bli benådad av presidenten och jag hoppas att presidenten också kan benåda eller ge amnesti åt dem som stjal kycklingar från folk därför att de är så fattiga", sade Marcelino D. S. Araujo Santo under en ceremoni på *Democracy Field*, som bevittnades av statsöverhuvudet idag.

Judicial System Monitoring Programme (JSMP), en oberoende organisation som genom juridiska analyser och bevakning av domstolsförfaranden vill bidra till och utvärdera processen att bygga upp ett starkt rättsväsende i Östtimor, menar att det finns allvarliga problem med utformningen av benådningssystemet och att det framgår av hur praxis för benådningar utvecklats i Östtimor. JSMP menar att presidenten har missbrukat sin rätt att benåda dömda.

I det här fallet menar JSMP att alla dömda benådades på samma sätt trots att de var dömda för olika brott. Benådningarna grundades inte på en utvärdering av de enskilda förhållandena, vilket är normalt. JSMP har i detalj följande invändningar:

1. Presidentens beslut antyder att domarna var oskäligen eller till och med felaktiga. Detta tyder på en 'extraordinär' praxis eftersom benådning endast borde ske under exceptionella förhållanden och det inte borde vara praxis att utfärda benådningar varje gång en högtidsdag firas.
2. Benådningar borde endast utfärdas, när individuella hänsyn tagits. Fall och människor borde

inte klumpas ihop och bedömas kollektivt, vilket skett i detta fall.

3. De 26 dömda, som benådats, hade dömts till mellan 5 och 16 års fängelse. Domarna avspeglar brottens olika allvar. Domstolars domar grundar sig alltid på fakta som framkommit i grundliga och trovärdiga rättegångar. Därför måste presidenten lägga fram skäl till att domstolens beslut betraktas som oskäligen och varför inte hela straffet, eller åtminstone halva straffat, ska avtjänas.
4. Varje stycke i presidentens benådningsdekret gav följande skäl: "gott uppförande och humanitära skäl". Det visar att det inte gjorts någon särskild utvärdering av varje dömd person under dennes fängelsestid. Den här sortens praxis kommer att sluta med att normala procedurer förstörs och minska domstolarnas auktoritet och göra deras beslut meningslösa.
5. JSMP menar att presidenten bara ska kunna sätta ned en dömd persons straff i förhållande till strafflängden och att presidenten inte helt borde kunna fria dömda.
6. Artikel 65 (2) i Östtimors brottsbalk tillåter omvandling av fängelsestraff till "villkorlig frigivning", om den dömd visat gott uppförande och avtjänat hälften av sitt straff.
7. De nämnda benådningarna hänför sig till mycket allvarliga brott med allvarliga följder och har allvarliga följder för rättsväsendet och samhället.
8. Det här beslutet avspeglar också en politik som inte värderar och respekterar de juridiska institutionernas ansträngningar och uppmuntrar inte allmänhetens tilltro till det juridiska systemet.

Även om presidenten utövat sin rätt enligt konstitutionens artikel 85 (1), så måste denna läsas tillsammans med avsnitten om likhet inför lagen, rättsinstansernas oberoende och andra delar. JSMP beklagar presidentens handlande och menar att hans personliga åsikter och filosofi, som han ofta hänvisat till vid benådningar, inte kan erkännas som en lag.

Enligt *Tempo Semanals* källa inom Dilis distriktsdomstol är Salsinha och hans 22 medbrottslingar också misstänkta för inblandning i anfallet på en militärkonvoj den 23 maj 2006 vid Fatu Ahi, som resulterade i flera döda. "Dom kommer att falla i målet om anfallet i Fatu Ahi i mitten på september", sade källan till *Tempo Semanal*.

Tommy Pollák

Källor: *Tidningen Tempo Semanal*
Judicial System Monitoring Programme
(JSMP), <http://www.jsmp.minihub.org>

Detta verk är licensierat under Creative Commons
Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5
Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller
skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street,
Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.
Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation
kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.